

П. П. Ротач, О. П. Ротач

Панова Віра Федорівна

ПАНОВА Віра Федорівна (Панова Вера Фёдоровна; псевдоніми: Старосельская В., Вельтман Вера; 07(20). 03. 1905, м. Ростов-на-Дону, Росія — 03. 03. 1973, Ленінград, нині Санкт-Петербург) — російська письменниця. Членкиня СП СРСР (1946). Сталінська премія (1947, 1948, 1950). Рано залишилася без батька й через матеріальну скруту не закінчила гімназію. Із 17-ти р. працювала в редакції ростовської газети «Трудовой Дон». 1926—27 вела відділ фейлетону в газеті «Советский Юг», до середини 1930-х рр. — у газетах і журналах Ростова-на-Дону, друкувалася у газеті «Молодежь Дона» та дитячих виданнях — газеті «Ленинские внучата», журналах «Костер» і «Горн». Улітку 1931 П. жила з родиною в Шишаках (нині смт Миргородського р-ну Полтавської обл.) на р. Псел і винесла звідти яскраві враження. Пізніше письменниця згадувала: «Коли я вперше побачила Шишаки, була зачарована ними і одразу ж закохалась. Згодом це село з його річкою, сосновим бором, білими хатками і вишневими садочками відіграло в моєму житті і в житті моїх дітей величезну роль». У повісті «Сережа» вона змалювала будиночок, в якому тоді жила. В інших творах («Ясный берег», «Кружилиха») знайшли відображення «шишацькі деталі». Того ж року П. побувала у Великих Сорочинцях (Миргородський р-н), які пізніше описала в етюді «Сорочинцы. Ярмарка, та самая». Шишкакам також присвячені етюди: «Из чего слагалась левада. Тропинка среди трав», «Дымы Березовки», «Цветок тыквы» («Нева», 1971, № 3). Після вбивства [С. Кірова](#) (1934) чоловіка П., спецкора «Комсомольской правды» Б. Вахтіна, було заарештовано, згодом він загинув на Соловках. Рятуючись від репресій, П. разом із дітьми та матір'ю виїхала із Ростова-на-Дону й декілька років знову жила в Шишаках, лише іноді відвідуючи Москву та Ленінград. Початок німецько-радянської війни застав її з дочкою у м. Пушкін (РФ), однак до зими 1941 їй вдалося повернутися в окуповані

Шишаки, де залишалися її дві бабусі з малолітніми дітьми. Наприкінці 1943 переїхала у м. Молотов (нині Перм, РФ). Від 1946 жила в Ленінграді. Авторка романів, що витримали низку перевидань, — «Евдокия: (Семья Пирожковых)» (1944; опубліковано в альманасі «Прикамье», Молотов, 1945, кн. 8; 2-а редакція — «Ленинградский альманах», 1959, кн. 16), «Спутники» (Ленінград; Москва, 1946), «Кружилиха: (Люди добрые)» (1947; 5-е видання — Ленінград, 1948; Х., 1985, серія «Зарево»), «Времена года: Из летописей города Энска» (1953; Москва, 1954; 2-а редакція — Ленінград, 1956; Пермь, 1958), «Сентиментальный роман» (Ленінград, 1958), «Который час? Сон в зимнюю ночь: Роман-сказка» (1962; опубліковано 1981), повістей «Ясный берег» (Ленінград, 1949), «Сережа: Несколько историй из жизни очень маленького мальчика» (Ленінград, 1955), «Конспект романа» (1955), «Рабочий поселок», «Рано утром» (обидва — 1964), «Саша» (1965). Серед оповідань П. — «Валя», «Володя» (обидва — 1959), «Трое мальчишек у ворот» (1961), «Мальчик и девочка: Кинорассказ» (1962), «Про Митю и Настю» (1972). Писала також п'єси («Илья Косогор», 1939; «В старой Москве: Картины», 1940; «Метелица: (Военнопленные)», 1942; «Девочки», 1944; «Бессонница», 1945; «Проводы белых ночей», 1961; «Надежда Милованова: (Верность. Поговорим о странностях любви...)», 1967 та ін.). Чимало її творів екранізовано. Опубліковано її спогади «О моей жизни, книгах и читателях» (Ленінград, 1975; 1980).

Основні твори

Избранные сочинения: В 2 т. Ленінград, 1956; Киноповести. Ленінград, 1966; Лики на заре: Истор. повести. Ленінград, 1966; Поговорим о странностях любви: Пьесы. Ленінград, 1968; Собрание сочинений: В 5 т. Ленінград, 1969—70; Москва, 1987—89; Заметки литератора. Ленінград, 1972; Избранные произведения: В 2 т. Ленінград, 1980; Жизнь Мухаммеда. Москва, 1990; 1991; 1997.

Рекомендована література

1. Плоткин Л. А. Творчество Веры Пановой. Москва; Ленінград, 1962;
2. Богуславская З. Б. Вера Панова: Очерк творчества. Москва, 1963;
3. Горницкая Н. С. Кинодраматургия В. Ф. Пановой. Ленінград, 1970;
4. Лень В. З теплою і любов'ю // Зоря Полтавщини. 1972, 18 черв.;
5. Букій І. Незабутня // Літературна Україна. 1975, 8 квіт.;
6. Нинов А. А. Вера Панова: Жизнь. Творчество. Современники. Ленінград, 1980;
7. Кондратюк Н. «Бачу добрих людей»: Так згадувала про своє перебування в Шишаках відома російська письменниця Віра Панова // Зоря Полтавщини. 1985, 9 черв.;
8. Воспоминания о Вере Пановой: Сб. Москва, 1988;
9. Юрьева С. М. Вера Панова: Страницы жизни: К биографии писательницы. Нью-Йорк, 1993.

Бібліографічний опис:

Панова Віра Федорівна / П. П. Ротач, О. П. Ротач // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2023. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-880343>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).